

Neoklasično i Schumpeterovo viđenje izvora rasta ekonomije i suvremena konceptualizacija državne intervencije

Matea Divić¹

Sažetak

Autor cilj i ideju samoga rada iznosi u obliku komparacije specifičnog teorijskog aspekta dvaju ekonomskih škola misli – neoklasične i Schumpeterove. Jedinica analize o kojoj je riječ – izvor rasta ekonomije, proučavana je prije svega iznoseći teorijske postavke na kojima dvije škole počivaju, čime se stvara podloga za promišljanje oprečnih misaonih konstrukata navedenih teoretičara. Neoklasičari, koji ekonomska zbivanja promatraju u uvjetima oskudnosti resursa i potpune informiranosti aktera, izvor rasta ekonomije vide u investiranju. Schumpeter, s druge strane, odbacuje neoklasičnu ideju o potpunoj iskorištenosti resursa u uvjetima oskudnosti i stoga osnovu razvoja kapitalizma vidi u poduzetničkim inovacijama. Unatoč bazično oprečnim stavovima, dvije ekonomske škole dodirnu točku pronalaze u jednoj bitnoj instanci – protivljenju svakom obliku intervencije. Navedene škole misli i danas su osnova brojnih političkih analiza, stoga će se na kraju razmotriti suvremeno viđenje državne intervencije i kako se ono isprepliće s neoklasičnim i Schumpeterovim vizijama, ali i onima koje analizu vrše u potpuno drukčijem smjeru.

Ključne riječi

ekonomske škole misli, izvori rasta ekonomije, Joseph Schumpeter, neoklasična ekonomija, državna intervencija

¹ Matea Divić studentica je druge godine preddiplomskog studija politologije na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Kontakt: matea.divic@gmail.com.

Uvod

Ova rasprava osvrće se, u širem smislu, na dvije ekonomske škole misli – neoklasičnu i onu iznesenu Josepha Schumpetera. U užemu smislu, riječ će biti o specifičnom teorijskom elementu obiju škola – izvoru rasta ekonomije. Prije nego razradimo potonje, bitno je ukratko iznijeti teorijske osnove škola. Neoklasična se škola javlja 1870-ih godina kao intelektualna nasljednica klasične, odnosno Smithove političke ekonomije (Chang, 2014: 120). Stoga je neke od temeljnih odrednica najjednostavnije objasniti stavljajući ih u opreku naspram klasičara u vidu elemenata mjere vrijednosti, konceptualizacije ekonomskih aktera i općeg fokusa istraživanja.

Neoklasična ekonomija cijenu, odnosno mjeru vrijednosti, temelji na uporabnoj vrijednosti i oskudnosti pojedinog dobra, time se odmičući od radne teorije vrijednosti klasičara. Na ekonomske aktere gleda kao na kolektivitet racionalnih i sebičnih pojedinaca, umjesto različitih klasa, a na samu ekonomiju kroz konzumaciju i razmjenu dobara (nasuprot klasičarskoj proizvodnji). Ipak, neoklasična škola pozdravlja i nadograđuje dvije centralne ideje klasične škole – aktere vođene osobnim interesima i samoregulirajuće tržište (Chang, 2014: 120-122). Što se tiče ekonomske misli Josepha Schumpetera, za našu je raspravu bitna kritika koju je uputio neoklasičarima o pogrešnom viđenju ekonomije kao stacionarne pojave. On, naprotiv, smatra da glavni poticaj razvoju ekonomije „dolazi od novih potrošnih dobara, novih metoda proizvodnje ili transporta, novih tržišta, novih oblika industrijske organizacije“ (Schumpeter, 1981: 106), jednom riječju – inovacija nošenih na krilima poduzetnika. Ovaj kratki osvrt na teorijsku podlogu dvije škole omogućit će nam logičnu nadogradnju na usko područje interesa u ovome radu – viđenje izvora rasta ekonomije, ali i završni pregled državne intervencije kako je shvaćena kroz ekonomske tokove današnjice.

Izvori rasta ekonomije

Slijedeći misaoni konstrukt uvoda, ovaj će dio rada biti podijeljen u dvije sadržajne cjeline. Prva će iznijeti neoklasično viđenje temeljnog izvora rasta ekonomije, a druga Schumpeterovo, nastavno na uvodno objašnjenje.

2.1. Neoklasično viđenje

Jedna će nam Skidelskyjeva komparacija biti polazna točka u objašnjavanju neoklasične vizije. On objašnjava kako neoklasičari eksplicitno vjeruju da ekonomski akteri imaju potpuno znanje o tržištu ili njegovim riječima, „o

svim distribucijama vjerojatnosti budućih događaja“. To bi značilo da se akteri susreću samo s mjerljivim rizicima i da su u svojim investicijama, koje su upravo temelj ekonomskog rasta, upoznati sa slučajnostima jednako kao i osiguravatelji životnog osiguranja (Skidelsky, 2011: 99). Ishod je potpuno izvjestan, upravo zato što je težnja ekonomske misli stavljena na okretanju analize „čistoj“, prirodnoj znanosti, odcijepljenoj od subjektivnih procjena vrijednosti (Chang, 2014: 120) i onoj koja počiva na argumentima, postavkama, zaključcima i razvoju metode (Skidelsky, 2011: 100).

Homo economicus, kojega oni pretpostavljaju, konstrukcija je superracionalnog, savršeno informiranog ekonomskog aktera koji uvijek stremi maksimiziranju vlastite koristi, ima savršene informacije o tržištu i stoga uvijek ima osnovu na kojoj može izračunati rizike prilikom investiranja (Skidelsky, 2011: 99-106). Dakle, u očima neoklasičara, investiranje, koje vodi povećanju proizvodnih kapaciteta, upravo je ono što stvara ekonomski rast. Investiranje je neiscrpno vrelo rasta jer se neoklasična ekonomija temelji na snažnoj logici oskudnosti resursa u odnosu na potrebe. S obzirom na takvo stanje u kojemu su potrebe konstantno nezadovoljene, potražnja za ponuđenim dobrima nikada se ne bi trebala iscrpiti. „Potražnja je jedino ograničena proizvodnjom“ i problem se javlja u pitanju kako proizvoditi dovoljno, pitanju na koje odgovor nosi upravo investiranje (Skidelsky, 2011: 100). Investiranje je moguće jer je ljudima u uvjetima oskudnosti u cilju što se prije osloboditi stečenog novca koji sam ne nosi ikakvu korist ili uporabnu vrijednost, stoga ga investirajući u proizvodni pogon (Skidelsky, 2011: 102).

2.2. Schumpeterovo viđenje

Joseph Schumpeter pripadao je neoklasičnoj školi, točnije, njenoj austrijskoj varijanti (Pavec, 2018: 1). On zastupa mišljenje da se ekonomija razvija kroz inovacije koje pokreće poduzetnik – nove proizvodne tehnologije, nove proizvode i nova tržišta. Poduzetnici su, kao nositelji inovacija, ujedno i nositelji razvoja kapitalizma (Chang, 2014: 143). Ovakvom koncepcijom poduzetnika kao pokretača ekonomskih aktivnosti, Schumpeter premošćuje razdvajanje mikroekonomije poduzeća i makroekonomije državne politike – poduzetnik je u fokusu ekonomskih tokova (Pavec, 2018: 9).

Poduzetnici su, dakle, izuzetni pojedinci spremni preuzeti rizik i uvesti nove proizvode i usluge koje će pokrenuti rast na tržištu. Shodno tome, ekonomski se razvoj može podijeliti u četiri faze. Započinje poduzetnicima koji pokreću inovacije i onim uspješnima donosi privremeni monopol na njihovu specifičnom tržištu te posljedično i visoku stopu profita – takozvanog poduzetničkog profita (Chang, 2014: 143). Djelotvornost ove vrste konkurencije novih roba, tehnologija ili tipova organizacije –

konkurencije koja određuje odlučnu prednost, Schumpeter uspoređuje s bombardiranjem naspram nasilnog otvaranja vrata. Time želi ukazati na veću djelotvornost ove vrste konkurencije od nekih drugih, koja pogađa temelje i sam opstanak postojećih firmi (Schumpeter, 1981: 109). Ova djelotvornost i njene posljedično visoke stope profita privlače nove poduzetnike ili prisiljavaju postojeće na prilagodbu. Konkurenti imitiraju inovaciju, čime povećavaju konkurenciju, zasićuju tržište i smanjuju profitnu stopu na „normalnu“ razinu (Chang, 2014: 143). Ovakav proces omogućuje samo poduzetnicima koji su se prilagodili i usvojili inovaciju da ostanu na tržištu, dok one koji nisu, konkurencija briše s tržišta. No, kapitalizam napreduje „zahvaljujući tim neuspjesima, a ne unatoč njima“ (Blyth, 2015: 147).

Spomenuti neuspjesi, koji se mogu nazvati i procesom likvidacije ili stvaralačkog razaranja, stvaraju plodno tlo za nove inovacije, investicije i kapital. Rast ekonomije je, prema Schumpeteru, „dinamičan proces, remećenje ekonomskog *statusa quo*“ (Pavić, 2018: 11). Svaki oblik intervencije u tom slučaju samo ometa proces likvidacije omogućujući neefikasnim organizacijama ostanak na tržištu i ometajući cjenovne signale (Blyth, 2015: 147-148). Jednako tako, potpuna birokratizacija poduzeća s tržišta istiskuje male i srednje firme, ali i njihove vlasnike i poduzetnike (Schumpeter, 1981: 173). Pod okriljem birokratizacije i institucionalnih promjena koje upravljaju ekonomskom evolucijom, malim poduzećima i poduzetnicima otimaju se inovacije na korist specijalista i velikih tvrtki. One postaju masovne birokratske jedinice, koje osim štete koje nanose malim poduzetnicima, usporavaju i razvoj ekonomije jer se i same sporije prilagođavaju pomacima i inovacijama kojima su okružene (Blyth, 2015: 157). Tvrtke postaju nalik državama, a „oligopoli i intervencionizam idu ruku pod ruku“ (Blyth, 2015: 157).

Usporedba

Razmatranja i zaključci o ekonomskom rastu kod neoklasičara i Schumpetera polaze iz potpuno različitih pozicija, što u jednoj mjeri otežava njihovu komparaciju. Neoklasična teorija ideju o rastu ekonomije temelji na investicijama, dakle povećanju proizvodnih kapaciteta. Ona svoju logiku temelji na stanju u kojemu su potrebe konstantno nezadovoljene, zbog čega potražnja za ponuđenim dobrima nikada ne bi trebala nestati, a proizvodnja uvijek biti profitabilna. Schumpeter odbacuje tu tvrdnju jer ne dijeli mišljenje da su svi resursi potpuno iskorišteni u skladu s logikom oskudnosti (Skidelsky, 2011: 103). Njihov drukčiji pristup proučavanju izvora rasta ekonomije leži ponajprije u pojmu „transferabilnosti“ faktora proizvodnje. Ekonomski akteri kod neoklasičara na pad graničnih prihoda u odnosu na granične troškove reagiraju prijenosom resursa u drugu,

profitabilnu aktivnost. U tom se procesu prilagođavaju i cijene – postaju manje. To ih čini privlačnima za daljnje investicije i nastavlja proces ekonomskog razvoja. Schumpeter faktorima proizvodnje pristupa na drugačiji način, promatra trenutak i priliku u kojemu potreba nastaje – inovaciju.

Ipak, neoklasičari i Schumpeter u nečemu se slažu u svome razmišljanju o temeljima ekonomskog rasta. Kritiziraju intervenciju bilo kojega tipa, gdje je kod neoklasičara pretežito riječ o onoj državnoj, a kod Schumpetera o birokratizaciji tvrtki koje guše srž poduzetništva. Neoklasični pristup državnu potrošnju smatra uzrokom dugoročnog smanjenja investiranja, budući da ona izvlači novac iz investiranja u potrošnju ili manje efikasne državne investicije. Schumpeter također ističe negativni aspekt intervencije u smislu podupiranja neefikasnih ekonomskih aktera, no naglašava i birokratizaciju u menadžmentu tvrtki. Ona umanjuje dinamičnost kapitalizma i poduzetničku viziju (Chang, 2014: 144), a „ekonomski napredak postaje depersonaliziran i automatiziran“ (Schumpeter, 1981, cit. prema Blyth, 2015: 158).

Pojam državne intervencije u suvremenom obliku

Promatramo li promišljanja Adama Smitha, neoklasičara ili Schumpetera, neupitno dolazimo do zaključka o potrebi minimiziranja uloge države u ekonomiji. Neoliberalni imperativ u današnjoj ekonomiji u globalu slijedi ovu tezu, no sve se češće počinju postavljati pitanja o potrebi i obimu intervencije države u tržišne procese. Ova pitanja postaju predmetom rasprave zbog sve vidnijih nedostataka i nesavršenosti slobodnog tržišta, radi čega mnogi kontempliraju znači li to mogući povratak keynesijanstvu.

Zanimljivo je ovdje promotriti povijesno suparništvo Schumpetera i Keynesa, čiji dijametralno suprotni koncepti državne intervencije i danas ostaju predmetom rasprave, iako blago promijenjenog narativa. U vremenu njihova djelovanja i stvaralaštva, neistomišljenici Schumpetera ocrtavaju kao konzervativca, a Keynesa kao suviše radikalnog. Ipak, njihove metodološke i analitičke razlike, kao i promišljanja o prirodi kapitalizma i svrsi ekonomije, treba promatrati kroz okolnosti u kojima stvaraju i radi kojih vide potpuno drugačiju ekonomsku stvarnost od onog drugoga (Pavec, 2018: 10-11). Keynesijanska politička ekonomija nastaje u uvjetima velike gospodarske krize, prije svega uvjetovane manjkom potražnje. Zaključci koje on izvodi logični su s obzirom na vremenske i ekonomske okolnosti – ekonomske aktere ocrtava kao iracionalne kalkulatore koji nemaju savršene informacije i ne mogu procijeniti rizik. U situaciji ekonomskog šoka i kriza, oni se ne mogu osloniti na vlastite mentalne modele, zbog čega se ekonomska aktivnost može pokrenuti jedino

djelovanjem države. Kada je državna regulacija i kontrola bila nedostatna, „došlo je do poremećaja koje je opet trebalo liječiti državnim intervencionizmom i sredstvima poreznih obveznika. Drugim riječima, ako vlast ne djeluje permanentno, kao svojevrсни nadgledatelj tržišnog mehanizma, već prepušta sve tržištu čekajući da ono samo napravi red, morat će nered čistiti naknadno“ (Dragojević Mijatović, 2012: 559).

Promotrimo sada financijsku krizu iz 2007/8. godine i reakciju američke središnje banke i vlade na istu. Dotadašnji neoliberalni pristup prema bankarskom sustavu i financijskom tržištu počinje se smatrati uzrokom same krize i događa se oštri zaokret u reakciji na istu. Isto ono što je nagnalo ekonomiste, političare i stanovništvo u vrijeme ekonomskih kriza u prvoj polovini prošlog stoljeća na povećanje interesa za državnom intervencijom, događa se i sada (Mesarić 2001: 988). Država zauzima snažniju ulogu u restrukturiranju financijske industrije, ubacuje jeftini novac u sustav kako bi se održala likvidnost, događa se sveopća regulacija bankarskog sustava. U zemlji koja predstavlja svjetski simbol slobodnog tržišta, stvara se visoka potreba za državnom intervencijom. Neodgodiva potreba za spašavanjem ekonomije postaje važnija od slobodnog djelovanja tržišta i poduzetništva. Tada se takva reakcija obrazlagala kao izuzetni, ekstremni slučaj koji je zahtijevao privremeni rast državne regulacije ekonomskih tokova, nakon koje su se oni uspjeli stabilizirati (Rohatinski, 2018). Ipak, u godinama koje slijede nakon toga, pitanja o efikasnosti potpuno slobodnoga tržišta ne jenjavaju.

U doba kojemu svjedočimo, gdje je neoliberalizam, monetarizam i deregulacija *condicio sine qua non*, nije lak zadatak preispitivati efikasnost tržišta. Neke njegove karakteristike koje nastaju ili jačaju usporedno s globalizacijskim procesima, otvaraju, ipak, prostor za diskusiju o povećanoj ulozi države. Sve veća polarizacija bogatog i siromašnog društvenog sloja, nepredvidivost i neizvjesnost gospodarskih procesa, porast trenda spekulativnog poslovanja, neograničenog konzumerizma i konstantne promjene u međunarodnim tržišnim odnosima i utjecaju velikih ekonomija kao pritisku strane konkurencije, stvaraju šire područje potrebe nekog oblika regulacije procesa (Mesarić, 2001: 986).

Posljednja se opaska u praksi mogla proučiti u trgovinskim odnosima ili bolje rečeno, animozitetima između SAD-a i Kine. Tako pitanja državne regulacije u SAD-u posebice uzimaju zamaha s dolaskom Donalda Trumpa na vlast. U njegovoj ekonomskoj suradnji s Kinom, odnosno djelovanjem u smjeru protekcionističke zaštite nacionalne ekonomije, jasno su vidljiva odstupanja od mehanizama liberalizacije, deregulacije i makroekonomske stabilnosti određenih „Washingtonskim konsenzusom“ (Rohatinski, 2018). U Strategijama Trumpove administracije govori se o povratku suparništva

među dvama državama, a Kina je ocrtana kao glavni „izazivač“ ekonomskog prosperiteta Sjedinjenih Država (Jović-Lazić, 2019: 134).

S obzirom na ulogu SAD-a u formiranju tokova i narativa globalne ekonomije, ovakve pojave mogu stvoriti dojam da se „svijet odriče ortodoksnih, monetarističkih, doktrina i ponovno okreće keynesijanstvu“ (Rohatinski, 2019). No, tome nije tako, barem ne „u starom ruhu“. Globalnom ekonomijom i dalje dominira liberalni pristup, a državna intervencija današnjice u potpunosti se razlikuje od one koju je propagirao Keynes. Prema Keynesu, ekonomska aktivnost ovisi o potražnji (potrošnji na dobra i usluge, investiciji u kapitalna dobra i izvozu) jer bez nje nema potrebe za investiranjem ni mogućnosti generiranja prihoda. Država treba regulirati potražnju da bi se postigla puna zaposlenost i niska inflacija. Današnja koncepcija intervencionizma, u kontekstu osvrtnja prema različitostima s Keynesovim pristupom, fokusirana je primarno na povećanje ponude, odnosno konkurentnosti državne ekonomije (Rohatinski, 2019). Jasno je da se u međunarodnoj ekonomiji sve više raspravlja o efikasnosti tržišne regulacije naspram one državne. Postavlja se pitanje funkcionira li tržište na način da je sposobno samo otkloniti rizike i pružiti određeno jamstvo u poslovanju ili je pak država ta koja nosi primarnu ulogu u smanjivanju rizika i neizvjesnosti.

Prijašnje dileme o općenitoj potrebi intervencije države sada su promijenile obličje i primarno pitanje postaje koja bi trebala biti granica uključenosti države u tržišne mehanizme. Iako se često državna intervencija definira kroz izvore financiranja koji potječu iz javnih fondova, ne može se svaka državna pomoć smatrati i državnom intervencijom (opće ekonomske politike, primjerice). Smisao bi intervencije na nacionalnoj razini trebao biti „ostvarenje ekonomskih i socijalnih ciljeva, koji proizlaze iz smjernica ekonomske politike“ i efikasnija alokacija resursa (Rizvanović, 2007). Temeljno opravdanje za njome pronalazi se u tržišnim nedostacima – problem monopola, nesavršenosti dospjelih informacija i problemi prilagođavanja tržišnim promjenama, samo su neki od razloga radi kojih se pribjegava državi kao korektivnom mehanizmu.

Zaključak

Početna rasprava o neoklasičnom i Schumpeterovom viđenju rasta ekonomije dovela nas je do njihove dodirne točke i predmeta brojnih rasprava u godinama koje slijede iza njihova stvaralaštva. Državna intervencija predmet je neiscrpnih sporova čiji argumenti proizlaze upravo iz njihova djela. Iako u shvaćanju izvora rasta ekonomije bazično različiti, neoklasičari i Schumpeter u jednoj stvari dolaze do konsenzusa – štetnom i usporavajućem učinku koji državna intervencija ima na ekonomske

procesu. Neoliberalni koncept ekonomskog razvoja, koji i počiva na klasičnim i neoklasičnim temeljima, protivi se bilo kakvom obliku državne intervencije u tržište. No, shvaćanje uloge države u ekonomiji posljednjih se godina preispituje i mijenja, a protekcionističke i izolacionističke politike ponovno jačaju.

Sve se češće ovaj odnos država-tržište opisuje jednom nogometnom metaforom. Tržišno natjecanje odvija se, kao i na utakmici, među konkurentima – u ovom slučaju gospodarskim subjektima. Ta se utakmica, da bi omogućila ostvarivanje rezultata, mora odvijati pod određenim pravilima koja definiraju regulatori (državna tijela, javne agencije ili profesionalne udruge). Iako su subjekti koji se natječu temelj održavanja i funkcioniranja utakmice, odnosno tržišta, moraju postojati i oni koji će definirati pravila natjecanja. Cilj svakog tržišnog natjecanja je profit. Da bi se on ostvario, nužno je omogućiti funkcioniranje tržišta i zaštitu interesa njegovih aktera. Stoga su ciljevi regulacije tržišta zaštita korisnika, osiguravanje konkurentnosti, zaštita zakonitosti i javnog interesa. Svi se regulatorni mehanizmi postavljaju u funkciju osiguravanja slobodnog tržišnog natjecanja – da bi se „utakmica“ mogla igrati, tržište mora biti uređeno (Mecanović i Novosel, 2012: 66).

Jedino je pitanje u kojoj se mjeri mora javiti regulacija utakmice. Imajući u vidu sve ekonomske i političke implikacije državne intervencije i njene moguće negativne efekte, nužno je jasno odrediti kada im je zaista neophodno pribjeći. Slično kao što ju neoklasičari i Schumpeter shvaćaju kao uzročnika uspona neefikasnih ekonomskih aktera i umanjivanja dinamičnosti kapitalizma, moderna ekonomska misao i praksa skeptični su prema njoj prevelikoj prisutnosti. Nepotrebna intervencija, koja pritom najčešće uključuje trošenje javnih fondova, može dovesti do zaustavljanja efikasnog funkcioniranja tržišnih mehanizama, stvaranja određenih prednosti koje guše konkurenciju ili narušavanja slobodne međunarodne trgovine (Stojanović, 2010: 122).

Literatura

- Blyth, Mark (2015) *Politika rezanja troškova: Povijest jedne opasne ideje*. Zagreb: Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja.
- Chang, Ha Joon (2014) *Economics: The User's Guide*. London: Pelican Books.
- Dragojević Mijatović, Aneli (2012) Keynesov animal spirit. Filozofski aspekti učenja Johna Maynarda Keynesa o uzrocima ekonomskih kriza i opravdanju državne intervencije. *Filozofska istraživanja* 32(3-4): 557-567.
- Jović-Lazić, Ana (2019) Kontroverze politike SAD prema Kini u Trampovoj eri. https://www.researchgate.net/profile/Ana_Jovic-Lazic/publication/338067565_The_controversies_of_US_policy_towards_China_in_the_Trump_era/links/5dfca9f8299bf10bc36950c2/The-controversies-of-US-policy-towards-China-in-the-Trump-era.pdf Pristupano 20. svibnja 2020.
- Mecanović, Ivan i Novosel, Zvonko (2012) Državne regulatorne agencije u funkciji regulacije tržišta i tržišne konkurencije. *Pravni vjesnik: časopis za pravne i društvene znanosti Pravnog fakulteta Sveučilišta JJ Strossmayera u Osijeku* 28(3-4): 63-87.
- Mesarić, Milan (2001) Uloga države u tržišnom gospodarstvu s osvrtom na aktualno stanje u Hrvatskoj. *Ekonomski pregled* 52(9-10): 985-1033.
- Pavec, Matija (2018) *Sistematizacija ekonomske znanosti Josepha Schumpetera*. Pula: Fakultet ekonomije i turizma.
- Rizvanović, Edin (2007) Mjere državne pomoći unutar Evropske unije kao oblik intervencije države na tržištu. *Tranzicija* 9(19-20): 95-108.
- Rohatinski, Željko (2019) Uloga nacionalne države nezamjenjiva je u sferi ublažavanja 'uskih grla'. <https://novac.jutarnji.hr/rasprave-i-rjesenja/uloga-nacionalne-drzave-nezamjenjiva-je-u-sferi-ublazavanja-uskih-grla/7574298/> Pristupano 21. svibnja 2020.
- Schumpeter, Joseph (1981) *Kapitalizam, socijalizam i demokracija*. Zagreb: Globus.
- Skidelsky, Robert (2011) *Keynes, Povratak velikana*. Zagreb: Algoritam.
- Stojanović, Boban. Državna pomoć-stanje regulative i perspektive implementacije. *Ekonomika preduzeća* 58(3-4): 121-130.

Neoclassical and Schumpeter's view of the sources of economic growth and the modern conceptualization of state intervention

Matea Divić

Abstract

The author presents the goal and idea of the work itself in the form of a comparison of a specific theoretical aspect of two economic schools of thought - neoclassical and Schumpeter's. The unit of analysis in question - the source of economic growth, was studied primarily by presenting the theoretical assumptions on which the two schools rest. This creates a basis for the analysis of the opposing thought constructs of these theorists. Neoclassicists, who observe economic developments in conditions of scarcity of resources and full information of actors, see the source of economic growth in investments. Schumpeter, on the other hand, rejects the neoclassical idea of the full utilization of resources in conditions of scarcity and therefore sees the basis for the development of capitalism in entrepreneurial innovation. Despite the fundamentally contradictory views, the two economic schools find a common ground in one important instance - opposition to any form of intervention. These schools of thought are still the basis of many political analyzes, so in the end we will observe the modern view of state intervention and how it intertwines with neoclassical and Schumpeter's visions, but also those that analyze it in a completely different direction.

Keywords

economic schools of thought, sources of economic growth, Joseph Schumpeter, neoclassical economics, state intervention